PEDEPSELE APLICABILE MINORILOR DELINCVENȚI ȘI SANCȚIUNI DE DREPT PENAL IN LEGEA PENALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

THE PENALTIES APPLICABLE TO MINOR OFFENSES AND PENALTIES OF CRIMINAL LAW IN THE CRIMINAL LAW OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Daniela ROMAN, doctorand,
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract: In the criminal legal doctrine of the Republic of Moldova, the penalty is defined as a sanction of criminal law which consists of a measure of constraint and re-education, provided by law, which is applied to the offender by the court, in order to prevent the commission of new offenses.

In a more synthetic, but comprehensive formula, it can be said that the punishment is the specific sanction of the criminal law, the sanction that the judge applies to the one who disobeys a norm of criminal law. The Criminal Code provides that "criminal punishment is a measure of state coercion and a means of correcting and re-educating the convict that is applied by the courts, in the name of the law, to the persons who have committed crimes, causing certain deficiencies and restrictions of their rights."

Cuvinte cheie: *pedepse, minori infractori, sancțiuni, delincvență juvenilă, lege, condamnat.*

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum si prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea condamnaților, cît și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate [1, p.204].

Trăsături specifice ale pedepsei în legislația Republicii Moldova:

Pedeapsa ca sancțiune juridica, este o măsură de constrîngere și reeducare, adică o măsură cu dublu caracter – unul coercitiv și altul corectiv.

Ca măsură de constrîngere, pedeapsa produce asupra condamnatului anumite restrîngeri privind libertatea sa sau este obligat să desfășoare o activitate utilă ori este pus să plătească o sumă de bani ca amenda. Această caracteristică este inerentă oricărei pedepse, dar trebuie reținut faptul că exercitarea constrîngerii asupra condamnatului nu are un scop în sine, ci se face pentru influențarea și chiar schimbarea mentalității sale. Pedeapsa este deci și o măsură coercitivă, infractorul fiind ajutat să se îndrepte și făcut să înțeleagă că trebuie să respecte legile și normele de conviețuire socială.

- Pedeapsa ca sancțiune cu caracter penal, este instituită și folosită numai de către stat.

- Pedeapsa este o sancțiune prevăzută de către lege. Aceasta cerință caracteristică pedepsei este consacrată de legea penala, fiindcă în Codul Penal se arată atît sistemul pedepselor, cît și pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte.

- Pedeapsa se aplică numai de către instanța de judecata. Niciun alt organ al statului nu poate și nu are dreptul să aplice pedepse.

- Pedeapsa este o măsură care se aplică numai persoanei care a savîrșit o infracțiune, adică infractorului. Data fiind severitatea acestei sancțiuni penale în comparație cu alte sancțiuni, ea se poate aplica numai acelor persoane care au savîrșit fapte grave, periculoase pentru cele mai importante relații sociale [2, p.56].

Deoarece pedeapsa constituie modul prin care sunt sancționate încălcările legii penale, scopul ei trebuie să coincidă cu scopul acestei legi și anume apărarea valorilor sociale împotriva infracțiunilor. Potrivit acestor concepții, dispoziția din alin.2 art.61 C.pen. RM, prevede că „Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea condamnaților, cît și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate".

Prevenția specială constituie, fără îndoială, scopul direct al pedepsei. Aceasta începe să se realizeze chiar în momentul în care instanța stabilește pedeapsa pentru infractor, făcîndu-l, în primul rînd, să înțeleagă că legea penală este o realitate, și cine săvîrșește fapte penale este, în mod inevitabil, pedepsit. Condamnatul este apoi reeducat în timpul executării pedepsei ce i s-a aplicat. Prevenția generala se realizează în raport cu alte persoane decît cele care au săvîrșit infracțiunea. Există și oameni care se abțin de a săvîrși infracțiuni, nu din cauza că simt repulsie față de astfel de fapte, ci din teama de a fi pedepsiți, de frica de pedeapsa.

Pentru realizarea scopului pedepsei este necesar să se stabilească metodele, căile și mijloacele cele mai potrivite. Vorbind despre funcțiile pedepsei se pune tocmai această problemă a căilor prin care se poate realiza scopul pedepsei [3, p.81]. În literatura juridică și în legislația penală se face distincție intre două funcții ale pedepsei și anume:

Funcția de represiune sau constrîngere se realizează prin aplicarea unor măsuri represive împotriva celui condamnat. Acesta este forțat să suporte anumite privațiuni sau restricții, precum și suferințele corespunzătoare acestora. Aceste privațiuni și restricții au o intensitate diferită, în funcție de felul și durata sau cuantumul pedepsei [4, p.97]. Astfel, in cazul pedepselor privative de libertate, infractorul este rupt temporar de mediul în care trăiește, de familie, de condițiile obișnuite de viața și supus unui regim sever, privându-l de libertate pe o anumită perioada de timp. Suferința există și atunci cînd pedeapsa are caracter pecuniar (amenda), deoarece și în aceste cazuri infractorul este supus la anumite privațiuni

care privesc interesele sale pecuniare. De asemenea, pedepsele privative de drepturi lipsesc pe cel condamnat de exercițiul unor drepturi pe o anumită perioadă de timp.

Funcția de reeducare sau convingere a pedepsei constă în aceea că pedeapsa are un efect pozitiv, educarea asupra infractorului. Pedeapsa trebuie să-l convingă pe infractor că respectarea legii penale este o necesitate și că numai prin respectarea legii el va putea evita aplicarea și executarea altor pedepse [5, p.126]. Pentru realizarea acestor funcții ale pedepsei, legiuitorul a statuat un regim adecvat de executare a pedepselor, în cadrul căruia reeducarea condamnaților se face prin activitatea utilă pe care aceștia o desfășoară în locurile de deținere, prin calificarea și recalificarea lor într-o meserie, prin desfășurarea unor activități cultural-educative și religioase, prin stimularea și recompensarea celor care prezintă temeinice dovezi de îndreptare etc. În mod normal, în realizarea procesului de reeducare și îndreptare, se utilizează metode și procedee adecvate personalității fiecărui condamnat.

Referințe bibliografice:

1. Antoniu, G. (coord.), Vlăsceanu, A.,Teodorescu, V., Sima, C., Ristea, I., Vasiu, I., Boroi, Al., Bulai, B.N., Bulai, C., Daneș, Șt., Duvac, C., Guiu, K., Mitrache, C., Mitrache, Cr., I., Molnar, I. (2011). Explicații preliminare ale noului Cod penal, vol. II, Ed. Universul Juridic, București.
2. Dascăl, T.(2011). Minoritatea în dreptul penal român, Editura C.H. Beck, București
3. Mitrache, C., Mitrache Cr. (2014), Drept penal român, Partea generala, Editura Universul Juridic, București.
4. Mitrofan, N., Zdrenghea, V., Butoi, T. Psihologie judiciară, p.280.
5. Neagu, I., (1997) ,Tratat de procedură penală, Editura Pro, Bucureşti.
6. Păvăleanu, V.,.Păvăleanu, L., (1997), Limitarea şi privarea de libertate ca măsuri penale, Editura Fundaţiei Chemarea, Iaşi.
7. Theodoru, Gr., (1998), Drept procesual penal – partea generală, Editura Cugetarea, Iaşi.
8. Voicu, C., Uzlău, A.S., Moroșanu, R., Ghigheci, C. (2014). Noul Cod Penal.Ghid de aplicare pentru practicieni, Editura Hamangiu, București.
9. Noul Cod Penal, Ediţie actualizată la 25 septembrie 2013, Editura Rosetti Internațional, București.
10. Noul Cod de procedura penală adnotat, Ediţie actualizată la 1 noiembrie 2015, Editura Rosetti Internațional, București.
11. Legea nr. 272/2004 privind promovarea drepturilor copilului
12. Codul Penal al Republicii Moldova, actualizat la 02.10.2017

13. Codul de Procedura Penala a Republicii Moldova actualizat in 2017
14. Codul de Executare al Republicii Moldova, Chişinău, 2002, 568 pag.
15. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, Comentariu, Chişinău, 2002, 832 pag.
16. Codul Penal al Republicii Moldova. Chişinău, 2002, 204 pag.
17. Codul Penal al Republicii Moldova. Comentariu. Chişinău, 2003, 833